

Prinášame skúsenosti z Európy

Projekt bol podporený Islandom, Lichtenštajnskom a Nórskom prostredníctvom Programu Aktívne občianstvo a inklúzia, ktorý realizuje Nadácia Ekopolis v spolupráci s Nadáciou pre deti Slovenska a SOCIA - nadácia na podporu sociálnych zmien.

Projekt: Prinášame skúsenosti z Európy

Obdobie realizácie: júl 2013 - január 2015

Príjemca podpory: KASPIAN (občianske združenie), Bratislava

Financovanie: 31 130,00 € (AOI 90 % = 28 017,00 €)

Na úvod zopár slov o KASPIAN-e

Činnosť organizácie začala už v roku 1997, kedy tím ľudí zareagoval na potreby detí a mladých ľudí z Petržalky, ktoré trávili svoj voľný čas na ulici. Hlavnou činnosťou bol v tom čase ľahko dostupný tzv. nízkoprahový klub. Spočiatku fungovali pod záštitou občianskeho združenia Nová Nádej Slovensko. Postupne však svoje pôsobenie rozširovali, okrem klubu prevzali do správy miestny skatepark a začali sa venovať aj terénnej sociálnej práci a vzdelávaniu. Koncom roku 2007 vznikol KASPIAN ako samostatné občianske združenie. Momentálne zamestnávajú päť pracovníkov, ktorí deťom bez rozdielu ponúkajú služby v nízkoprahových programoch. Zábavou, podporou a zážitkom pomáhajú nájsť vlastnú cestu deťom a mladým v Petržalke. Do KASPIAN-u si môžu prísť pre radu, pomoc, za športom, alebo zábavou. KASPIAN nájdú klienti v klube na Ambroseho ulici 15 a v skateparku na Markovej ulici. Služby, ktoré mladí ľudia môžu využiť, sú bez registrácií, platieb a s dôrazom na bezpečie a odbornosť. Riešia to, čo mladých v tejto lokalite naozaj zaujíma a reagujú na ich aktuálne potreby. Sociálne služby, neformálne vzdelávanie, preventívne, voľnočasové aktivity a participatívne projekty sú nástroje, ktorými mladým pomáhajú rásť. Víziou organizácie je zodpovedné a plnohodnotné trávenie voľného času detí a mladých ľudí v Petržalke bez cigariet, alkoholu, drog a iných nepriaznivých faktorov pôsobiacich na ich zdravý vývin s uvedomovaním si možností životnej voľby.

Svoje skúsenosti posúvajú aj ďalej, cez tréningy a vzdelávame záujemcov, hlavne v rámci vlastného akreditovaného vzdelávania Abeceda nízkoprahových programov pre deti a mládež. Priestor dostávajú aj dobrovoľníci aj študenti v praxi. Inšpirujú sa aj v zahraničí, v roku 1997 to bola len Česká republika, dnes to je aj Poľsko, Nórsko a ďalšie krajiny v rámci Európy. V roku 2008 stál KASPIAN pri vzniku Asociácie nízkoprahových programov pre deti a mládež.

Ohliadnutie sa za projektom

Projekt „Prinášame skúsenosti z Európy“ je druhým najväčším projektom, do ktorého sa KASPIAN počas celej svojej histórie zapojil. Súčasne s ním prebiehal aj projekt „Učíme sa byť lepší“, v rámci Blokoveho grantu pre MVO a podporu partnerstiev švajčiarsko-slovenskej spolupráce. Preto bolo pre nich toto obdobie plné nových výziev, skúseností, ale aj trápenia a ponaučení.

Za najkľúčovejšiu aktivitu projektu považujú priamu prácu s deťmi a mládežou, ktoré pochádzajú z rôznych sociálno-ekonomických, ale aj etnických skupín. Pôvodne plánovali pracovať počas projektu so 400 klientmi (200 klientov v klube a 200 klientov v teréne). Tento počet ale presiahli takmer o polovicu a celkovo pracovali so 663 klientmi. To naznačuje, že služby ktoré poskytujú sú užitočné a klientmi vyhľadávané. Vďaka podpore z projektu mali možnosť svoje služby stabilizovať a pravidelne poskytovať – tri krát týždenne v klube aj v teréne. Stabilita a pravidelnosť je pre tento typ služieb kľúčová – aby si klienti voči pracovníkom mali možnosť vybudovať dôverný vzťah a dokázali hovoriť aj o ťažších, citlivejších témach. Opakovane sa venovali témam násilia, rešpektu, či zlým vzťahom, ktoré vznikajú zo vzájomného neporozumenia. Deti sa o tieto témy zaujímajú a aj vďaka projektu sú schopní o nich hovoriť a v niektorých prípadoch dokonca aj meniť svoje patologické správanie. Súčasťou projektu boli tiež aktivity participatívneho a komunitného charakteru, hlavne výstava fotografií PIK-NIK. Vďaka nim sa deti zapojili do tvorby a realizácie množstva činností a tak sa naučili zručnosti, ktoré prispievajú k rovnosti príležitostí a ich uplatneniu sa v spoločnosti. V tomto vnímajú asi najzásadnejší prínos projektu pre organizáciu –umožnil naplno sa venovať priamej práci s deťmi a mládežou a tým naplňovať svoje poslanie.

Ďalšie aktivity projektu významne prispeli ku kvalite práce s klientmi. Vzdelávaním svojich pracovníkov, znížením ich administratívnej záťaže vďaka vytvoreniu nového evidenčného systému klientov a rozširovaním dobrej praxe zo Slovenska a zahraničia aj do iných organizácií pracujúcich s deťmi a mládežou sa rozhodne podarilo využiť potenciál projektu.

Dve pracovníčky klubu sa zdokonalili v teoretických vedomostiach aj praktických zručnostiach práce v nízkoprahových programoch. Vzdelávanie vlastných pracovníkov je veľkou prioritou organizácie, nakoľko kvalifikovaný a vzdelaný tím je základný pilier poskytovania kvalitných služieb cieľovej skupine. Vďaka inšpiráciám zo stáží v Českej republike a Poľsku sa pustili do mapovania nových miest, kde by mohli efektívnejšie vykonávať terénnu prácu v zimnom období. Prínosom bolo tiež vidieť, ako zahraniční kolegovia pracujú s preventívnymi a participatívnymi aktivitami vo svojich kluboch.

Myšlienka vytvoriť evidenčný systém klientov dozrieva v KASPIANe už niekoľko rokov. Doteraz si viedli evidenciu klientov a záznamov práce v rôznych excelovských hárkoch a každý mesiac pracne vypočítavali štatistické ukazovatele pre donorov. Vďaka projektu konečne získali financie nevyhnutné k vytvoreniu

evidenčného systému, ktorý by ich od tejto administratívnej záťaže čiastočne odbremenil. Najdôležitejšie pre nich však bolo, aby sa dalo efektívne pracovať nielen s číslami, ale aj s obsahom jednotlivých záznamov. Program Evidencie Služieb (PES) testovali dlhé mesiace a v januári 2015 ho spustili do ostrej prevádzky. Naplnil všetky očakávania a je super ☺. Aby však nebol prínosom výlučne len pre KASPIAN, ale mal celospoločenský dopad, bol navrhnutý tak, aby mohol byť viac - menej univerzálne využiteľný v akejkoľvek organizácii poskytujúcej sociálne služby. Dnes ho testujú ďalšie 3 organizácie a hlásia sa aj ďalší záujemcovia.

Obohatením bolo zdieľanie dobrej praxe zo Slovenska a zo zahraničia. Aj vďaka projektu mali prostriedky na zorganizovanie medzinárodnej konferencie, ktorej sa zúčastnilo 110 účastníkov. K zaujímavým zahraničným rečníkom patrili aj Anniken Sand a Monica Island z Agency for Social and Welfare Services, Competence Centre - z organizácie, ktorá bola partnerom v projekte. Okrem konferencie mali možnosť dozvedieť sa niečo viac o zaujímavej práci nórskeho kolegyňa aj na seminári, ktorý sa konal na druhý deň po konferencii. Vďaka tomuto partnerstvu mohli navzájom zdieľať skúsenosti, inšpirácie a tiež sa podučiť v know-how z ich programu "Early intervention" z priamej práce s deťmi a mládežou v ohrození.

Pracovníci KASPIANu svoje vlastné skúsenosti a know-how získané počas 18 rokov existencie zároveň radi posúvali ďalej. Prostredníctvom akreditovaného vzdelávania Abeceda nízkoprahových programov pre deti a mládež získali účastníci základné vedomosti a skúsenosti potrebné na prácu v nízkoprahovom programe pre deti a mládež. Vďaka projektu bolo toto vzdelávanie poskytnuté záujemcom z celého Slovenska za mimoriadne zvýhodnenú cenu.

Z inštitucionálneho hľadiska znamenal projekt pre KASPIAN ako menšiu organizáciu veľký posun. Vďaka nemu a „švajčiarskemu“ projektu mali možnosť stabilizovať päť pracovných úväzkov, čo bola situácia, o ktorej sa im pred pár rokmi ani nespomínalo. Na druhej strane, samotná administrácia a koordinácia projektu si vyžadovala nemálo času a práce. Spočiatku bolo náročné zvyknúť si na každomesačné vyplňanie pracovných výkazov, sumarizačných hárkov, mesačných zoznamov výdavkov a raz za štyri mesiace ešte náročnejších priebežných správ. Náročnosť počas realizácie stúpla hlavne pri zmene pracovníčky, ktorá realizovala projekt, v súvislosti s predávaním agendy a jej zaškoľovaním. Keďže s podobnými projektmi ešte nemali skúsenosti, z týchto administratívnych požiadaviek boli niekedy bezradní. No vďaka ústretovosti a výbornej komunikácii s pracovníkmi z Nadácie pre deti Slovenska (Daniel Podhradský, Janka Dravecká) sa všetky problémy podarilo vyriešiť a všetky vzniknuté nedostatky napraviť. Momentálne preto projekt aj napriek jeho administratívnej náročnosti považujú za výbornú skúsenosť, veľa sa v jeho priebehu naučili a dobre ich pripravil na úspešné čerpanie podobných zdrojov aj v budúcnosti.

Dlhodobý prínos

Na otázku dlhodobého prínosu projektu sa dá pozerať jednak z hľadiska aktivít a tém projektu, a jednak z hľadiska organizácie ako takej. Dlhodobým prínosom projektu pre KASPIAN je určite skúsenosť s čerpaním európskych prostriedkov. Naučili sa, ako napísať úspešný projekt, ako si premyslieť rozpočet na takmer dva roky vopred, ale hlavne, ako prostriedky oprávnené čerpať a toto čerpanie správne vykazovať v súlade so všetkými pravidlami. Vďaka projektu sa cítia pripravení na zapojenie sa do podobného projektu aj v budúcnosti.

Aktivita projektu majú tiež svoj dlhodobý prínos. Pri priamej práci je „dlhodobosť“ jedným z jej základných atribútov – väčšina „driny“ sa neprejaví hneď, ale v dlhšom časovom horizonte, napríklad „správnym“ a premysleným životným rozhodnutím klienta, ku ktorému dospel aj vďaka pôsobeniu pracovníkov organizácie. Vzdelávanie či už vlastných pracovníkov, alebo pracovníkov iných organizácií je tiež dlhodobou investíciou. Konferenciu, ktorú aj vďaka projektu mohli zorganizovať, nepovažujú (aj vzhľadom na pozitívne ohlasy) za jednorazovú akciu a plánujú v jej organizovaní pokračovať aj v budúcnosti. A na záver, PES – veria, že ich bude ešte dlho sprevádzať a prispieje k efektívnemu využívaniu evidencie aj iným organizáciám.

Hlavné poučenia a odporúčania pre podobné projekty

- V prvom rade prekonať obavy a vyskúšať si takýto veľký projekt.
- Spojenie priamej práce s deťmi so vzdelávaním môže priniesť veľa dobrého, treba si však vytvoriť dostatočný priestor na rozhovory v tíme o tom, čo je v našich podmienkach / pre klientov prínosné a potom sa pustiť do implementácie dobrých nápadov.
- Ak máte pocit, že sa už v priamej práci cyklíte, alebo sa už dlho nikam neposúvate, vycestujte za dobrou praxou do zahraničia. Dobre zvolená organizácia vás dokáže inšpirovať a „nakopnúť“ dobrým smerom.
- Dôkladne si vopred preštudovať všetky usmernenia týkajúce sa oprávnenosti výdavkov a v prípade, že vám niečo nie je jasné, radšej sa pýtať, pýtať a pýtať a overovať si, najlepšie úplne všetko 😊

English summary

The work is done through club and street social work as low-threshold outreach since 1997. Its uniqueness lies in the mix of social services, informal trainings, preventative and leisure time activities, creating a safe and inspiring space to spend their leisure time.

The goal of the project was to ensure that (i) low-threshold activities were continually organised for children and youth, and (ii) the quality of the provided service kept

improving due to on-going education of the Kaspian Club's employees. To create a new registration system of clients was another task of the project with a goal to decrease the amount of administrative work for the Club's employees. Since sharing and disseminating of information are crucial, other goals of the project included: holding a conference and providing training to people from other organizations.

Main lessons and recommendations:

- It is important to overcome the initial fears of a big project and just give it a try.
- Connection between education and practical work with children can convey a lot of good results. However, the team must be given enough space for discussions, in order to select ideas that can be truly beneficial for clients, and only then start with their implementation.
- If you have a feeling that you are somewhat locked up or you have not been moving forward for a long time, travel abroad to see some good practice examples. If your choice of an organisation happens to be a good one, it can inspire you and make you move ahead in the right direction.
- Study thoroughly in advance all the instructions regarding the legitimacy of expenses, and in case there is anything unclear, just go on asking, and asking, and verifying your understanding of probably everything and anything 😊.